

K R E Š Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :
Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : *Budapest,*
VIII. ker., Józsefkörút 35.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Omšu slúžiaci kňaz Boha vebí, anjelov radosfou
 naplňuje, cirkev napomáha.

Státna škola.

Náš svätý Otec, veľký pápež Lew XIII. hovorí: „Škola je ono božisko, na ktorom sa rozhodnúť musí, zdalíž spoločnosť chce mať ráz — charakter — kresťanstva, alebo nie. Otázka školská je pre kresťanstvo v istých štátoch otázkou životnou, otázkou na život a na smrť.“ Toto sú slová nášho sv. Otca veľkého slavného pápeža Leva 13-ho.

Slová tieto sú svätá pravda. Vidíme to na vlastné oči, že boj o školu je vo všetkých zemách. Boj o školu je i u nás v našom Maďarságu. Vychádza zaiste z nejakého ústredného ohniska, a to *centrálne ohnisko sú židovsko-zednárske lože*. Fraimauri, slobodní zednári sú to, ktorí miesto Bohu zapredali sa diablu a tomuto s telom i s dušou slúžia Fraimaurerstvo, zednárstvo je cirkev satanášova. Satanáš je tejto cirkve neviditeľná hlava, má však táto cirkev i svoje viditeľnú hlavu obyčajne a najviac volievajú si fraimauri za viditeľnú hlavu tejto cirkve satanášovej žida, menuje sa *červený pápež* a podpisuje sa *námestník satanáša*. Terajší červený pápež je židák Náthan, pred týmto bol židák Adriano Lemmi. Tento červený pápež, námestník satanášov, toto židáckisko Adriane Lemmi vydal r. 1883 ku všetkým satanášovým veriacim, ku všetkým to celého sveta fraimaurom, zednárom nasledujúcu encikliku — okružník, obežník:

„Vyučovanie, chlieb to duše, má sa udeľovať na základe pokračujúcej vedy a občianskej t. j. zednárskej mravonauky. Má sa udeľovať zdarma a *bez náboženstva*.“ Tedy po zednárske, neverecky, neznabožsky. „Jakmile bude ľud slobodný dľa zámerov fraimaurov zednárov, pak odpadne i slovo beznáboženstvo, *ponevadž už nebude kňazov*.“ Takúto encikliku obežník rozposlal červený pápež žid Lemmi ku všetkým celého sveta, tedy i ku našim maďarským vyznavačom satanášovým t. j. fraimaurom, zednárom. A roku 1886. tenže námestník satanášov Adriano Lemmi vydal zase nasledujúcu encikliku okružník: „Vyučovanie vo školách, musí nám fraimaurom byť na srdci. Musíme bedliť nad tým, *aby žiadny úprimný katolík neobdržal učiteľský dekrét, žiadna obec nesmie takového človeka, totižto uprimného katolíka voliť za učiteľa*. Hľadme, aby školy obecné, útulne, university, techniky boly k náboženstvu ľahostajné a nepriateľské; vpravme do nich učenie materialistické a naturalistické“ t. j.

neznábožské, neverecké, zednárske. „*Obecné školy musia sa vziať obciam a dať štátu*, ponevadž podliehajú príliš miestnym vlivom. Učiteľom rekne, že ich štát bude lepšie platiť, nežli obec. Kňazov a reholnikov učíme, pokúď na školách učia, u ľudu nenávidenými, aby donútení boli opustiť svoje učiteľské miesta; do rodín má vniknúť učenie humanitné, t. j. zednárske, neverecké, neznábožské „a postarajú sa o to, *aby všetko, čo môže kresťanstvu škodiť na cti hodne rozkričano a rozšíreno bolo*.“ „*Vo vyučovaní má kňaz prísť o všetky práva*. Dokúď vláda — zednárska — toho nedosiahne, musíme kňazov u ľudu očierňiť, jakožto podvodníkov, šudárov, klamárov, ktorí o čnostach kážu, sami ale žiadnych čností nemajú, že žijú z petu a mozoľov ľudu, sami nepracujú.“ — „Bratři zednári! To preveďte, aby zednárske plány rozšírily sa vo škole a rodine! Na týchto dvoch posvätných miestach pôsobte a poznáte, že vaša pilnosť a úsilie prinesie hojné ovocie!“ Ano, len školy keby sa zednári mohli domôcť, pak bolo by s nimi dobre. Mysel detská je najchytľavejšia. Budú-li dietky porušené vo viere a mravnosti, vyrastú z nich zvrhlíci. Dietky a mládež vôbec sú nádejou každej zeme. Na tom záleží, jako sú vychované. Jaký strom, také ovocie. Čistá myseľ prináša čisté skutky, špatná ale špatné. To uznávajú také zednári. Zednár Eugen Suc napísal: „Najlepším a najvýdatnejším prostriedkom, *kterák by sme premohli katolícke kňazstvo, je ten, odejmeme-li mu výchovu mládeže odrastajúcej*. A ako-že to docielíme. Použijeme-li všetkých prostriedkov tisku a rozšírime-li rôzne spisy.“ A arcizednár neznaboh Voltair pravil: „*že vychovanie mládeže musí sa stať bezbožeckým t. j. zednárskeým*.“ Preto zednári rozširujú tisk, hanebný tisk, aby porušili čisté duše detské. Preto zednári všemožne na tom pracujú, aby dietky len svetskými — zednárskeými — učiteľmi, a nie také kňazmi vyučované boly. Zednári totiž sa obávajú, že by kňaz katecheta učil — dľa svojho povolania a povinnosti — dietky znať pravého Boha a svätý zákon jeho. A toto nechcú nijako dopustiť. Kto môže však vojsť do takej školy, kde dietky nepoznajú Boha a jeho sv. vôľu, kde dietky slyšia len o prírode, o tom, že človek je sebe samému bohom, zákonodarcom a sudcom, že neni žiadneho budúceho života, že je človek jako hoväto at.d.

Z takejto školy vychádza mládež pokazených sŕdc, prevráteného rozumu, špatnej vôle a zvrhlých mravov t. j. z takejto školy môžu do sveta výsť len a jedine — mladí zednári. Vyučovať dieťky svätému náboženstvu jest tedy zednárom hlúpostou a — nesmyslom.

Mládež je nádej cirkve, vlasti a vôbec celého človečenstva. Jaká mládež, takí i občania! Zo zkazenej mládeže nikdy nemôžu stať sa hodní a sporiadaní ľudia. A to zednári vedia dobre a preto porušujú nádej budúcich vekov — mládež. Zednári zo svojej zkušnosti vedia ovšem veľmi dobre, že usadlý, viere a mravnosti uvyklý a verný človek nedá sa tak snadno porušiť, pokaziť a zviest, a preto obrátili a posavád obracajú svoj zreteľ ku mládeži, aby si ju vychovali po zednársky, aby z nej mali sebe rovných zednárov, nevercov, neznabohov, liberálnych tatárov, komunistov, nihilistov, anarchistov, satanistov. Škola je to, po čom židovsko-zednárske lože ruky svoje nafahujú, a ju z rúk sv. cirkve celkom vyrvať sa vynasnažujú. Tak sa deje i u nás v našom sožidovštelom sozedenárštelom Maďarorságu. Naša vláda celou parou na tom pracuje, aby čo najviac škôl v krajine soštatnené bolo, aby dľa enciklik zednárskeho červeného pápeža, námestníka satanášovho židáčiska Adriana Lemmi sriadené byly, t. j. aby byly školy beznáboženské, neznabožské. A prečo-že naša vláda všemožne na tom stojí, na tom pracuje, aby byly školy štátne, t. j. zednárske? Na to je snadná odpoveď. Preto, bo naša vláda je skrz na skrz zednárska a zvlášte náš minister náboženstva a vyučovania Vlasič je echt trinástej próby zednár. Kto toto vie, ten sa ani za mak nebude diviť, že naša zednárska vláda, náš minister náboženstva a vyučovania Vlasič čo echt 13. próby zednár na zakladaniu škôl štátnych celou parou pracujú. Ale tomu zaiste jest sa čo diviť, a každý opravdivý dobrý katolík musí sa tomu diviť, že sa u nás nachádzajú mnohí takoví katolíci, takoví katolícki učitelia, ano i takoví katolícki kňazi, ktorí zednárskej vláde, zednárske mu ministrovi v zakladaniu, uvádzaniu škôl štátnych, škôl to beznáboženských, nevereckých, neznabožských — zednárske pomoc poskytujú, a tým na zkaže a záhubu sv. náboženstva, na zkaže a záhubu svätej cirkve katolíckej so žido-zednárami, touto sberbou satanášovou spolupracujú! Čo si má človek o takýchto katolíkoch, o takýchto katolíckých učiteľoch a kňazoch myslieť. Ja si alespoň myslím, a verím a verejne hlásam: že jako nekedy do Judáša iškariotskeho „vošiel diabol“ (Joan. 8.) a tak diablom posednutý stal sa hnusným, ohavným zradcom

svojeho nebeského majstra Pána Ježiša Krista: tak i do týchto podliackych katolíkov, učiteľov a kňazov „vošiel diabol“, posednul ich zlý duch. Nuž a títo hnusní, ohavní podliacki katolíci, učitelia a kňazi nestydia, nehanbia sa, opovážia sa ešte i verejne chvástať, že oni vraj sú dobrí katolíci, dobrí katolícki učitelia a kňazi. Ste ohavní, hnusní, podliacki, zlorečení, kliatbou Božou ztížení Judášovia, ba ste ešte horší, nežli Judáš iškariotsky. Pfuj na vás! Večná hanba a potupa vám! Beda, trikrát beda vám! Prísna pomsta Božia vás neminie, jestli sa, pokúď ešte čas jest, neobrátime, na pokanie nedáte. Trest Boží jako Judáša iškariotskeho i vás zastihne. Je to predsa nečo hrozného, keď kresťan-katolík, učiteľ, kňaz so zlorečenou, kliatbou Božou ztíženou židovsko-zednárskou Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi na najvyšš nepriateľskou sektou za jeden remeň ťahá a tak na zkaže a záhubu sv. cirkve Kristovej pracuje. Táto diabolka zloba v človekovi kresťanovi katolíkovi nedá sa ináčej pochopiť, vysvetliť, než jedine tým, že do takového človeka, kresťana katolíka jako nekedy do Judáša „vošiel diabol“, vošiel do neho sám ten najhorší zlý duch belzebub, a je ním celkom posednutý.

Každý dobrý svojemu Pánu a Bohu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi verný katolík, a tým viacej kňaz nikdy nebude, ani nemôže so žido-zednárami za jeden remeň tahať, na zakladaniu, uvádzaniu škôl štátnych, škôl beznáboženských spoluúčinkovať, ani takové školy schvaľovať, nebude nikdy Judášom, diabolníkom.

Mal by som snáď ku zavierke tohoto mojeho článku nejaký komentár na tie encikliky zednárskeho pápeža učiniť, ale to by bolo zbytočné, veď tie encikliky sú tak zretedlné, tak jasné, že im každý, kto len kústik zdravého rozumu má, porozumeť môže. A každý kresťan katolík, v jehož srdci i len iskrička lásky ku Pánu a Bohu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi plamená, po pozornom a rozvážlivom prečítaní tých enciklik pozná konečný cieľ a zámer zednárske, pozná, že všetka snaha zednárska smeruje proti Pánu Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi, na zkaže, záhubu a zničenie sv. cirkve katolíckej, i odvráti sa s ošklivosťou od tejto zlorečenej, prekliatej, kliatbou Božou ztíženej diabolскеj sekty židovsko-zednárskej a tým vrelejšie a pevnejšie sa privinie a pridržiť sa bude s telom i s dušou až do posledného dýchnutia svojho, Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho svätej katolíckej cirkve.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Národná strana snemová pod predsedom drom Ferdinandom Horánsky uzavrela, že predovšetkým žiada na kraj. sneme zákonné návrhy vyrovnania pojednávať. Jestli by sa ale liberáli opreli a prv idemnitný zákonný návrh pojednávať chceli, táto strana odhodlaná je všetky zákonom dovolené a skytnuté prostriedky použiť proti idemnitnému zákonnému návrhu, aby sa on zákonom nestal. Slovom vláda zas bude musieť nejednu horkú pilulku zhltnúť, o tom ale ani snívať sa jej nemôže, že by do nového roku idemnitú dostala.

Zmena v báčskej stolici. Jako slyšíme, v báčskej stolici Ondro Schmaus, terajší fõispán opustí svoje miesto, ponevãc vymenovaný bude za administratívneho sudcu; jeho miesto zaujať má ml. Alex. Vojnich.

Stoličné volby. V Esterháze Jozef Lukács (farár) je zvolený. V Tapolci zvolení sú štyria ľudáci za stoličných výborníkov. Vo Félegyháze samí ľudáci sú zvolení. V Mošovciach zvolení sú ľudáci Zgúth a Čajka. Liberáli protest zadali. V T. Sv. Martine zvolený je za stoličného výborníka Jozef Kohút. Rumuni v aradskej stolici sbuktatovali všetkých liberálov. V Marmaroši zvolení sú traja liberáli a jeden žid. V mošonskej stolici skoro samí liberáli zvíťazili. V Prešporke vyjmúc jeden okres všade sú sbuktatovaní liberáli. V Budatíne (trenč.) následkom lahodenia brodnovského dekana všetky hlasy pripadly liberálovi. V Ilave zvolení sú: ľudák Rečka a dvaja liberáli: v Székely-Udvarhelyi dvaja ľavičiari sú zvolení. V Sepes-Márkušfalve zvíťazili dvaja ľudáci: L. Moys, M. Hamrak a liberál slúžny. V Mindszente spišskej to obci dvaja duchovní ľudáci a liberál slúžny Holenia.

Politické polozenie nepredstavuje nám taký obraz pomerov, že by sme radosťou sa nemohli naplniť. V snemovni vyslancov 21. nov. spievala sa pieseň revolúcie, a nie prihlas. Darma je; od tých posledných hrozných volieb často sa spomína, že buďto revolúcia, alebo otroctvo nastane. Vláda verejne hlása, že vyzdvihne ústavu a ďalej bude vladáriť, zakiaľ jej to len dovolí dôvera koruny a podpora väčšiny. Keď sa národ celkom rozhorčí, kto vie, či bude potom akej pomoci. U nás je veru nespokojnosťou naplnené ešte aj to povetrie, jako to zo zasadnutia 21. nov. vidíme, aj menšie okolnosti dostačia, aby táto nespokojnosť vypukla. O idemnite, o provisoriume, o vyrovnaní teraz ani spomienky nenie, a veď kto vie, koľko krát a v jakej podobe sa ešte zjaví táto rozhorčenosť občanov a otcov vlasti? Veru smutné sú to pomery teraz, ktoré každé vážne srdco len boľastou môžu naplniť.

Dreyfuss nepojde domov. Židia sa veľmi privãas tešili, ponevãc veľmi pravdepodobne Dreyfussa nedonesú domov, lebo v záležitosti revisie po vyslúchaní ešte dvoch troch svedkov najvyšší súd bude v stave rozhodnúť bez toho, že by k tomu Dreyfuss bol potrebný.

Návrat tureckých vojakov. Tureckých vojakov na loďach viezli do Malej Asie z Krey. Potom

ale po suchu šli peši ďalej. Títo vojaci vyše nútneho času dva roky strãvili na ostrove Krey. Do Smyrny v stave veľmi smutnom prišli, od hladu veľmi boli zmorení. Vrchnosť ani o to sa nepostarala, aby aspoň s tými najpotrebnejšími veciami boli zaopatrené. V Smyrne ale koniec vzala ich trpezlivosť, a nechceli zbroje odovzdať, zakiaľ nedostanú zaslúženú mzdu, spolu lode žiadali, na ktorých rovno do prístavov Čierneho mora sa dostanú. Už aj mzdu dostali, aj tie žiadané lode sa im ušly, preto ale zbroje nechcú odovzdať, zakiaľ do tých prístavov sa nedostanú.

Minister spoločného vojska Krieghammer najbližšie zaďakuje. On totižto rozkaz veličenstva v záležitosti sochy Hentziho vydaný vysvetľoval, následkom čoho s Uhry sa zaplietol do galiby. Aj s Čechami nepochodil prajne, keď v záležitosti slova „zde“ (miesto hier) tiež vydal ostré nariadenie. Jako hovoria, ešte i viac ministrov zaďakuje.

Níže s pozemkovou daňou. Už sme dávno spomenuli, že skoro 350 obiec žiada, aby pozemková daň menšiou sa stala, bursovã daň ale uvedenã bola. Od tej doby zas sa obrãtilo viac obcí v tejto záležitosti na krajinský snem. Obce najväčšiu dôveru majú k vyslancom ľudákom. Najnovšie poprosila obec Semenye Buzãtha, obec Veskény a obec Duna-Ujfalú Jãna Molnára, aby ich prosbu do patričných rúk odovzdali. Obec Duna-Ujfalú aj o to prosí skrze Molnára snem, aby sa aj politickým a mravným galibãm odpomohlo. Však uvidíme, jako sa budú usilovať páni liberáli, títo „ľudomilí,“ tým pligãm a galibãm odpomôcť.

Nevera vo Francúzsku. V snemovni francúzskych vyslancov navrhovali 22. nov. socialisti, aby katolíckí reholníci, mníšky a svetskí duchovní nesmeli učiť v škole; spolu aby sa cirkev oddelila od štátu. Ministerpredseda Dupuy ale neprivilil k tomu, a v takom smysle aj väčšina hlasovala. Socialisti tedy všade sú jednej a tej istej srti, kresťanstvo im všade oči kole.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 17. nov.

Pred denným poriadkom pýtali slovo: Kossuth, Eötvös, Rátkay, Hentaller, Bartha, Tóth, Boda, Pichler, Barabás, Kubik. — Kossuth povedal, že v záležitosti sochy Hentziho vojenský minister zaprel, čo Bánffy povedal (Výkriky: To je hanba a potupa). Bánffy sa brãnil. (Kubik: Všetko zapiera). Karol Eötvös: Ako môže v Unorsku tak smýšľajúci ãlovek ministerpredsedom byť. Že socha Hentziho dostane sa do kadetskej školy, to je potupenie minulosti. Rátkay tiež sa zaoberal s tou istou záležitosťou, tak tiež aj Hentaller. Pod reãou Edmunda Bartha, v ktorej zazlieval pokračovanie ministerpredsedu, kriãali: Treba ho vyhodíť. Endrey žiadal, aby sa táto záležitosť predmetom riadneho pojednãvania stala. Boda a Pichler tiež to isté žiadali. Barabás: Za to všetko Bánffy je zodpovedný. Jako opovrhuje ten ãierny stlp,

tak opovrhuje aj toho, kto ho tam nechal postaviť Bánffyho. (Polónyi: Ja ešte vo väčšej miere opovrhujem Bánffyho). Ktosi zvolal: Von s Bánffym! *Olay* nepovažuje za Uhra Bánffyho. Barón Fehérváry zastával vládu medzi veľkým krikom. (Rigó: To je hanba, Hentzyho tu zastávať) Tá socha nemá politický cieľ. Potom sa hlasovalo na návrh Örleyho, ktorý sa vzťahoval na denný poriadok, ktorý aj prijatý bol. L'avičiaci nepopustili, a tak podarilo sa im previesť, že v piatok len dvojnásobné hlasovanie sa prevedie, idemnitný zákonný návrh ale až v sobotu sa začne pojednávať.

Zasadnutie 18. nov.

Hlasovalo sa menovite na návrh jak *Barabášov* ako aj *Ivánkov*, ktoré vzťahovali sa na denný poriadok; ani jeden z nich nebol prijatý. Potom oznámil Szilágyi, že 19. nov. pojednávať sa začne idemnitný zákonný návrh. *Holló* prosil vládu, aby uspokojila obecnosť v záležitosti sochy Hentziho. Žiadal, aby sa výpovede vlády o tejto veci predmetom pojednávania staly. *Rakovsky* navrhoval, aby 19. nov. čo v deň Alžbety, menin to nebohej kráľovnej nebolo zasadnutie. *Bánffy* privilil k tomu, čo *Rakovsky* žiadal, lenže dohoda o dennom poriadku nemôže sa opätovať. K žiadosti *Hollóvej* neprivilil. *Madarász* napadol pre toto Bánffyho, lebo vraj treba príležitosť skytnúť k výskúmaniu tejto veci, netreba zhanobiť dom. (Čapkanie a éljenovauie). *Szentiványi* povedal, že jestli nevedeli vopred o vysvetlení *Krieghammera*, Bánffy toľkú auktoritu má vo Viedni, jako tu. Odporúčal to, čo *Holló* navrhoval. Predseda prosil, aby ustálený denný poriadok nebol podvrátený. *Holló* znovu odporúčal svoj návrh. Väčšina nechce sa zaoberať osobitne so záležitosťou sochy Hentziho. Najbližšie zasadnutie v pondelok bude.

Zasadnutie 21. novembra.

Pred denným poriadkom *Hentaller* rečnil proti vláde v záležitosti sochy Hentzyho. Čo Fehérváry tvrdil, to on dokumentami je v stave vyvátit; Hentzi zlostne zrušil prisahu. *Holló* predstavil Hentziho tak, ako nepriateľa Uhorska. Reč ministra ho veľmi zronila. Darom tvrdí Bánffy, že táto otázka už koniec vzala. L'avičiacťo ten najtuhší boj musí viesť proti vláde, zakiaľ socha Hentziho Uhorsko neopustí. *Karol Szalay* v krátkej reči podpísal všetko to, čo *Holló* povedal. *Albert Apponyi* povedal, že spoloční ministri neni sú povolaní na naše obecné právo pozor dať. Ministerpredseda mal najprv vedieť, kam sa preloží socha Hentziho. Škoda bolo sochu Hentziho hýbať, keď tú otázku nevedel lepšie rozlúštiť Bánffy. *Fehérváry* medzi iným povedal, že minister spoločného vojska na radu lekára šiel do Dalmacie. (Polónyi: Wo reiten sie hin? Smiech). Hentzi len zatiaľ bol povinný slovo držať, zakiaľ Uhri v Budíne boli (Výkriky: No pekný pochop o danom slove do času). Nech ma nevyučuje o danom slove statočnosti tá strana, ktorá kazí a šliape po statočnosti. Na to všetci lavičiaci hore stali a hrozný krik robili: Von s ním, von s ním! Potom na lavice bili a ďalej kričali; To nenecháme len tak, ten tu nebude viac rečniť. Predseda *Kardoss* na pol hodiny pretrhol zasadnutie, pre krik ale ešte dva krát pretrhol zasadnutie, medzi čím prišiel Szilágyi, ktorý ale nechcel predsedovať. Do hromady desať krát sa pretrhlo pojednávanie a vyzdvihlo zasadnutie, ktoré konečne v noci o pol 12. hodine koniec vzalo. Minister neprišiel k slovu, bárs Bánffy

povedal, že prevedie svoj úmysel. Barón Fehérváry ale udrél na svoje prsá a povedal, že tú obrážku nikdy neodvolá. L'avičiaci písali, lavice bili, nohami dupotali, kričali, Fehérvárymu do žoldnierov nadávali, sviece poshasínali. Na konci zasadnutia ale spievali lavičiaci pieseň o Kossuthovi i s poslucháčmi, na čo ministri vybehli a pomaly aj ostatní vyslanci sa vzdialili.

Zasadnutie 22. nov.

Daes Szilágyi bol predsedom: O zjavoch rozhorčenosti, jaké včera byly, ani spomienky nebolo. Minister barón Fehérváry odvolal to, čím národnú stranu obrazil, potom ale rečnil o záležitosti Hentziho, ktorého vraj aj *Klapka* pochválil, že bol dobrým vojacom, bárs vlast zradil. (*Hentaller*: V rakúskom duchu reční; *Justh*: tá reč je proti vlasti, neposlúchajme ho!). *Holló* rečnil proti násilnenstvu policie, ktoré upotrebila pri demonštrácii. *Perczel* zastával políciu a povedal, že keď on na koči šiel s Bánffym, taký kameň jako tri paste hodili na ten koč (Bolgár: Každý znamenal jeden million zlatých!) *Visontai* tiež odsúdil zachádzanie policie. *Perczel* povedal, že čo sa v snemovni vyslancov včera stalo, to sa ani dost ráznif nedá. Po týchto slovách ale hrozný krik nastal. Lavice bili pästami, kričali: Von s ním, von s ním. Minister nemohol k slovu prísť; kázali ho k poriadku uviesť. Von s ním, von s ním! kričali: Predseda nahnevano cengal, ale darmo. Krik až vtedy vzal koniec, keď si minister sadol. Po čom aj zasadnutie koniec vzalo.

Zasadnutie 23. nov.

Pod predsedom Szilágyim pred denným poriadkom proti polícii rečnil Polónyi, že študujúcich napadla, ba i strelil jeden policajt (Výkriky: To je hanba, sviňstvo). Pýta sa ministra vnútra, či na jeho rozkaz sa chovala polícia tak brutálne. *Aladár Zichy* povedal, aby *Perczel* sdelil polícii, že viac sa dá docieľiť rozumom, nežli násilím. Po reči *Sághyho* zvolal *Bolgár*, že na dvore techniky práve teraz prelieva polícia krv študujúcich, hybajme von. Predseda vyzdvihol zasadnutie. Na šťastie ale to nebolo tak. Po *Wittmannovi* zachrípnutý *Šima* povedal, že vláda klame kráľa to jest chybnou cestu vedie. Potom minister vnútra *Perczel* prosil dom, aby neveril všetko, čo počuje. *Rakovsky* prosil pokračovanie proti kapitánovi policie *Krečanymu*, ktorý bárs počul, že je on vyslancom, predseda mu nechcel pokoj dať. Tedy urazená je jeho vyslanecká hodnosť. *Julo Városov* interpeloval v záležitosti volby pravotára mesta *Nový-Sad*. *Rakovsky* na otázku vzal ministra pravosudia, že v pravote *Klochovej* ešte nebolo pojednávanie. *Bolgár* povedal, že na sústrednom všeučelisku naozaj tkli študujúcich; on tedy nepovedel, že sa to na technike deje. — Pod týmto zasadnutím naozaj bola patalia pri kráľovskom všeučelisku. Keď o tom počuli vyslanci, hneď ich ta viac odišlo. Rektor dr. *Miháľkovič* vytvoril zo všeučeliska políciu. Pred vyslancami ale ospravedlňovala sa polícia, že čo robí, na vyšší rozkaz to robí. *Justh* na ulici zvolal: To je podlosť! Minister vnútra je chybný, ktorého naučíme. O pol jednej vyslanci navrátili sa do domu, kde ostatným sdelili, čo sa pri všeučelisku dialo.

Púť na Kalvárii.

(Pokračovanie).

Pri tomto rozjímaní bolo prítomných i mnoho veriacich skalických, ktorí neišli na Kalváriu, ale nás chceli trošku odprevadiť. Najviac bolo žien; tieto s malučkými na rukách dosť hodný kúsok išly s nami. Kde tu sme videli pri chalupkách baviace sa deti, ktoré obdivujú krásnu kaplnku s Panny Marie sochou, na zem si kľakaly a prežehnávaly sa. S potešením som pozieral na tieto nevinné duše, ktoré tak úprimne sa chovaly proti bl. Panne Marii. Chudiatka len v košielke boly; zanedbané veru, ako jejich vonkajšok prezradzoval; neumyté, neučesané a bojazlivé: lebo niektoré aj utekaly pred nami, keď nás zazrely. Toto však nič nevedí na veci; chudoba a opustenosť ich do takéhoto položenia privádza: šťastlivé sú, že aspoň duch jejich neni tak zanedbaný ako telo; snáď neskôr starostlivejšie ich budú rodičia opatrovať, keď sa nebudú musieť len o svoju a jejich výživu starať.

Videl som viac pobožných žien, ktoré nás dlho odprevádzaly a za ten čas malučké svoje držiac na rukách bez prestania sa modlily; niekedy prstom ukazovaly malému na kaplnku a milo si vzdychly. Čo to bolo? *Dozaisť prúdenie materinskej lásky z hĺbky srdca na nevinné dieťaťko k bl. Panne Marii s tou prosbou spojené, aby ho ona pod ochranu svoju prijala kedysi v živote.* Veď núdza a bieda prenasleduje bez prestania ľud tento: potrebuje teda, aby už od malička bol pod ochranu Kráľovnej nebeskej obetovaný. Bárby všetky matky tak činily, od malička obetujú svoje dieťky bl. Panne Marii; bárby ona od detinstva jejich malúčé opatrovala, aby nikdy nezanechaly rovnú cestu cnosti a bázne Božej!

Cesta naša bola tá sama čo pred tým. Sem-tam sa krútime v smere hradskej a mužsky napredujeme. Spev pútnikov sa rozlieha po celom poli, ktoré vždy opustenejšie vyziera. Málo kde vidíme sochu, alebo kríž; až neskôr po dosť dlhom idení sa nám zjaví v dialke jeden kríž, ale i ten tak vyziera, ako by bol celkom opusteným. Nezabarvené drevo, ktoré je celkom ošedivené; malý daštek, ktorý skoro práchnivie; zaprášená podobížeň Krista Pána z dreva vyrezaná: všetko to znamená, že tu je už opustený vidiek; snáď niektorí tu bydlíaci pastieri si ho vystavili na tomto mieste, aby neboli celkom opustení.

Zastavili sme sa pri ňom. Ďalej som pokračoval v rozjímaníach. „Svätá Panno panien! Oroduj za nás!“ Táto výpoveď nám predstavuje drahí pútníci bl. Pannu Mariu, čo v naj-

krásnejšom bielom rúchu oblečenú, ktorá nikdy nepoškvrníla pannenstvo svoje ani s tým najmenším myšlienkovým hriechom. *Svätá je preto, lebo je Panna panien.* Pannenstvo a sviatosť vždy byvajú spolu spojené, keď bereme vec z kresťanského stanoviska. Prečo? Preto, lebo pannenstvo, čo vyšší stupeň dokonalosti vždy smeruje k sviatosti; a keď opustí tento svet, jeho radosti a rozkoše, telo svoje na uzde drží: odovzdá sa P. Bohu, len jedine jeho chce milovať, jemu slúžiť: čo vede vždy k sviatosti. *Tážká je to cesta, ale krásna, úprimná a milá tak Pánu Bohu, ako i ľuďom.* Ti, ktorí vedia pochopiť a rozvážiť si slabosť ľudskú, krehkosť našej prírody, všetci obdivujú takýchto hrdinov, ktorí po tejto trnistej ceste chodia a s dokonalosťou svojou druhým za vzor a príklad slúžia.

Bl. Panna Maria v tom najužšom smysle slova je „Panna panien;“ o nej znejú tie krásne slová v piesni Šalamunovej vo sv. Písme: „Všetka krásna si priateľka moja, a poškvrní niet na tebe; jako Ialija medzi trním tak jest priateľka moja medzi dcérami; ktorá je to, čo kráča ako dennica vychádzajúca, krásna jako mesiac, výborná ako slnko, hrozná ako vojenský šík usporiadaný; zahrada zamčená si sestru, nevesta moja, zahrada zamčená a studnica zapečatená. V týchto slovách je vyjadrené to, čo veríme všetci o nej, v čom je ona zvlášte mládeži najmilším príkladom: že pannenstvo svoje vždy neporušeno zachovala. Jako Ialija, jestli len jeden prášek padne na ňu, už ztratí svoju krásnu farbu, tak je i pannenstvo. Nevinnosť panenskú nevynahradí nič na svete, a kto ju neztratí, ten je duševne tak bohatým, že nikto sa mu nemôže prirovnáť; svieti ako slnko, alebo mesiac svojim spolu-bratom so životom svojim a úctivosť každého čestného človeka si získa.

V tomto ohľade by mala mládež naša nasledovať bl. Pannu Mariu. Otcovia, matky! dajte pozor na vaše dieťky; nedovoľte, aby tú Ialiju, ktorá v zahradke vašej domovine kvitne, úprimnú vôňu vydáva a tak krásnu farbu má, niečo poškvrnílo! *Požehnanie pre dieťky vaše len tak bude nasledovať, keď ony čistotu svoju pannenskú vždy zachovajú; keď pristúpia kedysi nevinným srdcom k oltáru Pána, aby tomu vernosť večnú slúbily, ktorého si vyvolily.* Nech im svietí príklad Panny Marie, čo „Panna panien“ vždy pred očami; nech ho nasledujú bez prestania; a proste i vy Matku božskú, aby ich neopúšťala, lež svojou vrúcnou prímluvou a príkladom po ceste pannenstva k sviatosti viedla, a kedysi blaženými učinila v pristave stavu manželského! Amen.

(Pokračovanie nasleduje.)

„Sväto-Štefanský Kalendár“

a

„Veľký Kresťanský Kalendár ľudovej strany“

už vyšly z tlače. Cena prvého je 30 kr., posledného ale 25 kr. Oba kalendáre odporúčame do priazne ľudákom, ktorí stoja o to, aby pestovaný bol duch kresťanský, pestované bolo smýšľanie ľudové. Veľmi zaujímavé články a utešené obrazy budú zabávať behom celého roku 1899. všetkých tých, ktorí si daktorý z týchto kalendárov objednávajú. Cena je tak ľavá, že od každého vystane, takýto kalendár zaopatrí si. Kalendár je celoročný priateľ domu; my chceme, aby ľudoví kresťania prajného a dobrého celoročného priateľa mali v dome, a práve preto sme znovu vydali oba výš spomenuté kalendáre, z ktorých hocktorý bude slúžiť k tomuto cieľu. Keď znovu vrele odporúčame tieto kalendáre cteným privržencom ľudovej strany a kresťanských zásad, prosíme ctených čitateľov našich, aby nás dľa možnosti podporovali hromadným objednaním.

Sväto-Štefanský Kalendár

1 kus 30 kr., 20 kusov 4 zl. 80 kr., 50 kusov 11 zl.,
100 kusov 21 zl.

Veľký Kresťanský Ľudový Kalendár

1 kus 25 kr., 20 kusov 4 zl., 50 kusov 9 zl.,
100 kusov 17 zl. 50 kr.

Pošlú-li sa nám peniaze vopred, objednanú zasielku franko pošleme; pri doberke ale nákladné útraty objednávateľ musí zaokrýť.

S úctou

„Tlačiareň sv. Gerharda“
v Budapešti, VIII. Práter u. 44.

Do spevníka.

Komu ľúbe pestré kvety,
čalún ľúbn, zvučný háj,
tomu sladké spevu vzlety,
toho kúzli piesni taj.

Kto rád slýcha vtače hlahol,
švitor, ševel, šumný šum,
staby prút ho čarný šlahol,
vnori sa do piesni düm.

Kto sa kochá v lunny kráse,
komu luznou hiezda noc,
roztok najde v plesnom hlase,
očari ho piesni moc.

Komu drakou jará mladost
vek blaženstva mileny,
ten poživa pravú radosť
v tichom, hlučnom nólení.

Dihomír Poľský.

Gabriel Baross.

20. nov. b. r. sa odhalila socha bývalého ministra obchodu a železníc Gabriela Barossa. Bol to sviatok práce, rázu, železnej usilovnosti, opravdivej nezblížiteľnej statočnosti, ktoré vlastnosti na stolíc ministerskej hodnosti povýšili nebohého Barossa, ktorý z domu chudobný bol a v trenčianskej stolici dosť skromný úrad zastával. Baross vo dne v noci robil, statočnú prácu konal tak, že ešte i nasledovatelia protivných politických úsad si ho vážili, proti nemu nerečnili, proti nemu pri voibe ľavičackého kandidáta nepostavili. O millionoch a mill. znely ním uzavreté smluvy, a on ani len tisíce nenechal po sebe. Ba ešte ani z darma cestovať nechcel. On nehladel na to, aby svojej rodine mastný hrniec zabezpečil, lež na to, aby svojej vlasti čím osožnejším ministrom bol; on nežil z vlasti, ale pre vlast. Tak tuho robil, že v najkrajšiom chlpskom veku zomrel; bohatstvo nenechal po sebe, ale nechal tým poctivejšie a statočnejšie meno, na ktoré Barossov rod vždy môže byť hrdý.

Narodil sa 4. júna r. 1818. v trenčianskej Pruzine; otec jeho bol okresným slúžnym v Balluši. Stredné školy vychodil v Leviciach, Rábe a Ostrihome, právnikom v Budapešti bol. Bystrý rozum a zriedkavé sebaopovedomie mal. Spolužiaci ho veľmi milovali, ponevác v spoločnosti milým, v povinnosti svedomitým bol. Rodičov si veľmi vážil: keď ministrom bol, ešte i vtedy úctyplnou poníženostou sa choval k nim. V r. 1874. stoličným hlavným notárom stal sa v Trenčíne, kde i redaktorom bol. V r. 1875. vystúpil za

vyslanca v illava-púchovskom volebnom okrese, kde ho jednohlasne zvolili.

Keď vyslancom bol, nepostával, nechodil po daromných zábavách, lež ďalej sa učil. Keď sa prvý krát ohlásil v snemovni, všetci obdivovali jeho vzdelanosť vysokú. V r. 1878. stal sa zápisníkom snemovým. V r. 1883 ale štátnym tajovníkom. Tento úrad takou svedomitosťou a usilovnosťou zastával, že jeho veličnosť vymenoval ho za ministra obchodu a železníc. Do poriadku doniesol Železnú bránu, kde často sa zjavil, lenže práve to ho uložilo do hrobu, lebo sa pri tej bráne na lodi, s ktorej dívala a na prácu, prechladol a zanedlho zomrel.

Nedbanliví poddaní úradníci nemohli ho vystáť, nenávideli ho; tým viac ho milovali ale usilovní úradníci, ktorých on tiež miloval a o ichž napredovanie sa staral. Keď jeden vysoký úradný navzdor jeho trojnásobného napomnutia do úradu neskoro prišiel, nechal mu stol zo siene vyniesť, jeho prácu ale iným rozdal. Tento bol uňho na výsluchu, lenže takto bol oslovený: Vy do pensie pojdete bárs ste neslúžili ešte 40 rokov, lebo každý deň ste o štvrt hodiny neskôr pišli: Z toho vidieť, jaký akurátny bol.

On veľmi sa zapriahol do práce, a preto žiadal, aby aj druhý svedomito pracoval. Necítil sa dobre, keď nepracoval. Neráz povedal, že dosť si odpočíval v kolíske, a dosť bude mať z odpočinku v hrobe.

Pracoval za vlast, teraz ale občania tej vlasti z povďačnosti pomník mu vystavili. Daj Bože, aby aj jeho duša bola tak vyznačená v nebi, za ktorú aspoň jeden dva otčenáše sa pomodlíme. *Drotár.*

Nemecký cisár 23. nov. opustil loď v Pole a ďalej cestoval do Nemecka. V Mníchove a v Bádene poradu držal s veľkniežatmi. Ináče cisár veľmi sa ponáhlal domov.

Grófa Ladislava Hunyadyho členovia kisúcnovomestského kat. kruhu zvolili za čestného člena tohože kruhu. Herský ľudák tento dojata ďakoval za tú pozornosť, vzbudzujúc vyslanstvo, aby i ďalej vytrvávali v boji, ktorý ľudová strana koná za Boha, za cirkev, za kráľa a za vlast uhorskú.

Vyznačenie. 13-ho t. m. slávne oddal spišský hlavný župán hrabušickému farárovi Jozefovi Raab zlatý zaslúžený kríž. Blahoželáme!

1000 katolíckych spolkov je len v Dolnom Rakúsku. Veru si tam katolicstvo dobre stojí; kedyže to dožijeme my v Uhorsku, kde ešte vždy zúri vieru podkopávajúce zednárstvo.

Čudná daň. Na ostrove Madagaskar zednárska vláda neškodne rozumie daň tahať, následkom čoho ubiedený ľud hynie. Teraz sa tam vyniesol zákon, že ktorý mužský má už 25 rokov a nemá žiadne dieťa, ročíte musí platiť deväť zl. porcie! ženská ale, jestli je už 20 rokov stará a nemá dieťaťa, 4 zl. 60 kr. dane musí platiť. To je už len predsa moc a veľmi čudná daň.

Shabané peniaze, ktoré redaktor „Alkotmány“ na dobré ciele sobral, už vrátila polícia, spolu ale pokutovala redaktora na 20 zl., že sa opovážil bez ministerského dovolenia sbierať pre chudobu, pre pohorelcov, na kostoly atď.

Rozpočet mesta Ostrihomu na rok 1899. vykazuje 213 tisíc zl. výdavkov a 133 tisíc zl. príjem. Tedy 80 tisíc zl. deficitu je tam. No bude to obecná prírážka, že to až prašťať bude.

Oheň. V spišskej Lubici dňa 16. t. m. veľký oheň zúril. Zhorelo asi 20 domov s pobočnými budoviskami. Domy byly poistené. Zhorelo i mnoho nezabezpečenej potravy a statku, a tak nezabezpečená škoda asi 25 000 zl. urobí.

V spišskej Levoči dľa predostretého rozpočtu v budúci rok bude 126 286 zl. 96 kr. výdavku a 112 319 zl. 03 kr. príjmy, 13 967 zl. 93 kr. krvý deficit s 40% prírážkou chcú napraviť. Toho roku o 6 tisíc viacej deficitu bolo.

Konec korheľa. Pred krátkym časom jeden hrušovský (Spiš.) muž v opilom stave sa utopil.

Politizujúca poštárka v Janoku nechala jedneho cloveka od 8. hod. do 1. hodiny čakať, keď tento na ľudový denník „Alkotmány“ chcel predplatiť. Potom sa ho pýtala, prečo chce držať „Alkotmány“, ktorý vraj nenie hodno čítať. Lenže ten predsa predplatil. Ona ale až piate číslo mu dopriala. Keď neskôr jeden balík dal na poštu, ona ho o zem hodila a von oblokom vyšmarila. Na to on oznámil politizujúcu slečnu u košickej direkcii, ktorá od tej doby ticho je.

Shabanie 8000 hektolitrov vína. Vo Veľkom Varadíne polícia shabala 8000 hektolitrov vína, ktoré bolo z Päťich Kostolov dovezené. Od tých predavačov odníme právo merania liehových nápojov finančná direkcii. Tí kupci ači šenkári ale deputacii pošlú k ministrovovi financií, aby ich nezbabel chleba.

Nákladné vlaky sa srazily medzi stanicami Asód a Gödöllő. V ľudskom živote nestala sa škoda. Jeden parný stroj a päť vozňov ale na vnivoč vyšlo.

Obety pálenky. Dňa 14. t. m. blízko Kešmarku (Spiš) veľké nešťastie sa udalo. Štyria osturnánski obyvatelia sa v ten deň na voze do Kešmarku vybrali. Na ceste v jednej krčme nad mieru okusili čertovú pálenku, a keď si nazpäť sadli na voz od tej otravy omámení sladko zaspali. A to bolo ich nešťastie. Kone potom sami od seba išli. Blízko Kešmarku cesta prejde cez železničnú štreku. Práve vtedy jak ony na to miesto došli, prišiel lokomotiv, ktorého pískanie vo sne nepočuli. Smutné bolo teraz ich prebudenie. Lokomotiv voz roztrepal, jednému odbil hlavu, druhému odtrhnul ľavú nohu, druhú nohu a pravú ruku zlomil, a tretí tiež raneným zostal. Hľa pálenka každodenne mnohé obety požaduje, a náš slovenský ľud predsa sa jej nechce zrieknuť. Smutno je veľmi, že bez pálenky ani len pol dňa nemôže vydržať.

Silný krčmár. V budapeštianskom Francove bydliači krčmár Peter László je veľmi sbehlý vo vyhadzovaní neporiadnych hostov. 20. nov. v jeho krčme povadil sa jeden nosič s manželkou; len on aj týchto vyhodil, ale tak silno, že sa obom vytkly údy. Polícia už zariadila vyšetrovanie proti nemu.

Milost Ducha sv. V Šárpataku do lona cirkevne vstúpili: Rosa Zabolai, 26 ročná manželka Jozefa Deáka, i so 4 ročnou dcérou; predtým kalvinkou bola. — Zuzanna Karaman, 21 ročná arianka; 50 ročný Ján a 39 ročný Daniel Szederjesi i s manželkou Mariou. Týchto všetkých prijal do lona cirkevne farár Demeter Both, ktorý v tej obci za 24 rokov 41 duší získal Kristovi.

Počet katolíkov. Teraz je katolíkov na svete vyše 320 millionov; tedy viac, nežli protestantov a starovercov, čili ostatných všetkých kresťanov do hromady.

Prepaduje sa mesto uholné Wellington na ostrove Vancouver v Spojených Štátoch, pretože ho podkopali pri kopaní uhlia. Povrch zeme sa borí.

Už je 11 millionov židov na svete, jako to čítame v štatističnom výkaze jedného Angličana. V samom Rusku je židov 4 mill. 500 tisíc, v Rakúsko-Uhorsku skoro 2 milliony; v Uhorsku samom vyše 700 tisíc; v Nemecku 367 tisíc, v malom Rumunsku 300 tisíc. Židovských škôl je tak málo, že do nich len 11 tisíc detí chodí.

Olsky a Pulsky. Pulského, toho známeho obrazára čo blázna oslobodili a za nevinného vyhlásili. Lenže Talian Karol Olsky uhorský štát vzal na otázku a tento zažaloval pre Pulského dlžobu. V Majlande zdvihol pravotu, ktorú aj vyhral, čo urobí 80 tisíc zl. na rováš nášho štátu. Lenže v Uhorsku nemohol k peňazom prísť. Teraz je v Majlande výstava na hodbáb. Minister orby v Uhorsku tiež ta poslal drahocenné veci, ktoré pán Olsky skrze súdny úrad nechal shabať a na verejnej licitácii nechá ich predať, jestli Uhorský štát nevyplatí ho, čo pravdepodobne sa stane, aby sa vyhlo hanbe. — Ba i sám Pulsky žiada od štátu 15 tisíc zlatých čo reštanciu svojho platu nevyzdvihnutého. Veru pekne to vyzerá.

Veľké pohoršenie. V Berlíne celé množstvo vysoko postavených osôb dostalo otvorené karty poštové s hnusným obsahom. Pomery vysokej spoločnosti berlinskej veľmi dobre musia byť známe pisateľovi. Policia hľadá toho figliara, ktorý tak verejne karhá inteligenciu, ale doposiaľ ešte ho nenajšla.

V Anglicku nenie ovocia. Keby bližšie bolo k nám Anglicko, dobre by to bolo s nami, pretože tam teraz nenie ovocia. Také ceny neslýchané sú tam, že by to človek ani neuveril. Za cent jablk tam dostane človek aj 40 zlatých. Kto by tak ďaleko chcel lífovať ovocie, najlepšie mu bude obrátiť sa na londýnsky konsulat, zkdial vďačne mu poslužia radou.

Zas jeden moderný pokladník. V Uhorsku sú krádeže čo chvíľa na dennom poriadku. Jakýsi Nácó Grünfeld pokladník fogarašskej stolice ukradol 5700 zl. sirotných peňazí a potom päty otrčil; vyšetovanie je zariadené pravdepodobne i preto, aby sa vedelo, koľká príražka sa má šľahnúť daň platiacim občanom, aby sa tá summa vynahradiť mohla. Tedy zas len tí dajú nazpäť tie peniaze, ktorí sú nevinní, zlodej ale dobrý život bude mať dakde, jestli ho nechytia. Či ale Krivána chytili?

Nežartuj so zvierenci. Nehoda sa stala v bozenskej menažerii. Jeden mäsiar horiacu cigáru pichol elefantovi do nufáka, ktorý ale tak sa nahneval, že chobotom tak o zem hodil mäsiara, že tento viac nestal hore.

Spisy redakcii zaslané. „Piesne ľudu slovenského“ a „Časopis museálnej slov. spoločnosti.“ V Turč. Sv. Martine. Red. Anton Sokolík.

Ceny v sústrednej trhovej sieni. Mäso hovädzie 72—90 kr. (kilo); baranina 36—46 kr.; telacina 72—90 kr.; sviňacina 60 kr.; slanina 64 kr.; šunka 68—95 kr.; masť 65 kr. — Kura 40 kr., sliepka 65 kr., vykrmená kačica 1 zl. 40 kr., hus 3 zl. 50 kr.; 30 vajec 1 zl. — Hrozno (1 kilo) 36 kr.; hrušky 60 kr.; jablká 16 kr.; orechy 28 kr. — Smotánka (1 liter) 24 kr.; zemiaky meent 3 zl. Jedna hlavka kapusty 11 kr.; 1 kilo zakvasenej kapusty 11 kr.

Púty v r. 1899. Spoločný pút do Jeruzalema.

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie: 3. jan. 1899.

Návrat: 27. januara 1899.

Budapešť—Rieka—Triest—Alexandria—Jaffa—Jerusalem—Jaffa—Portsaid—Alexandria—Brindisi—Triest—Rieka—Budapešť.

Cena cesty:

Cestovanie II. triedy 132 zl.) úplné zaopatrenie
Cestovanie I. triedy 290 zl.) behom 20 dňov.

Podobný program dostaf u *Gedeona Demetra* v Budapešti II. Bombatér 10 č.

Pút do Lurdu.

Paray le monial, Einsiedeln a Wiltena.

Povedie tenže farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť—Viedeň—Linz—Salzburg—Mnichov, Lindau—Zürich—Genf—Paray le monial—Lyon, Toulouse—Lurd—Toulouse—Cette—Lyon—Genf, Zürich—Einsiedeln—Insbruck—Wiltena—Viedeň—Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) Upné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásif sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostaf (Budapešť, II. Bombatér 10.)

HOSPODÁRSTVO.

Sadme ovocné stromy.

(Dokončenie.)

3. Naší gazdovia keď sa odhodlali stromky sadiť, obyčajne husto ich sadia, čo je veľká chyba. Jablone a hrušky jedna od druhej majú byť sadené na 4 siah; slivky na 3 siah, orechy a čerešne na 5, alebo na 6 siah jeden od druhého.

Na stromoch husto sadených nikdy neni toľko ovocia, ani tak dobrého, jako na tých stromoch ktoré sú riedko sadené. Lebo aby sa ovocie dobre vyvinulo, aby pekňú barvu a dobrú chuť dostalo, potrebné je, aby slnečné papršleky strom od rána až do večera prepálily. Kde strom len do poludnia, alebo len po poludní dostane slnko, tam ovocia na strome menej je, a nič nestojí, a jako také nesúce je na predaj.

4. Pri sadení stromov treba vždy vziať do povahy, že z jakého ohľadu sadiť kto stromky, či pre domácnosť, alebo do kupectva. Ak sadi pre domácnosť, nech si také sorty vybera, aby mal v dome vždy ovocie letné, jasenné a zimné. Kto do kupectva sadi stromy, dobre urobí, keď len zimné sorty sadi, lebo tieto dajú sa dlho udržať a dobre predať. Dobré, zimné vyberané fajnové jablká a hrušky v Budapešti v sústrednej trhovni vždy dajú sa predať jeden metercent od 15 zl. až do 30 zl. Do jedného mcenta ide asi 500 jablk strednej veľkosti. Teda jedno jablko výnde na 3- až na 6 krajciarov.

Jablon, ktorá je dobre opatrovaná, t. j. ktorá je od škodárov chránená, každé 3—4 roky hnojovkou, alebo hnojom dobre pohnojená, koreň okopaný, a peň vápnom zabielený, keď dobre zarodí, dá 1, 2, dakedy aj 3 ba aj 4 metre ovocia.

5. Kde by niektorá obec na toľko sa ovcinárstva zaujala, že by sa odhodlala celé vršky a zahrady naraz vysadiť, tí veľmi by múdro urobili, keby len jednu sortu jablk, alebo jednu sortu hrušiek sadili, lebo skrze toto by docielili, žeby prišiel ku ním jeden veľkokupec, a celú úrodu by zakúpil. Tak nedávno sme čítali v našom „Krešťane“, že jedna dosť malá obec v nitrianskej stolici (Lopašov) jednému viedeňskému kupcovi za 5000 t. j. za päť tisíc zlatých ovocia predala. Šťastlivá je tá obec, kde toľko za ovocie dostanú, lebo tam núdza, bieda byť nemôže.

Snáď sa ma niekto v duchu pýta, že jaké

stromy máme sadiť? Z krátki aj na to odpoveďať chcem. Na vrškoch skalnatých sadne čerešne, slivky a višne. Kde je zem dobrá, tam sadme jablone, potom hrušky marhule a slivky. Kde je zem mokrastá, tam myšanské jablone asice 5 siah jednu od druhej, lebo myšanky ratoleste nízko, široko a daľeko sa rozprestierajú. Myšanky sú veľmi súce jablká do predaju, len tú chybu majú, že do 10-ho roka málo kedy rodia, ale po 10-tom roku rodia veľmi bohato a každý rok. V šopronskej stolici nado všetko myšanky dochovávajú, vo vagónoch ich odvážajú do Budapešti a do iných väčších miest, a tam z domu do domu chodia a stá tisíce utržia za ne.

Jedna z tých najlepších jablkových sortí je: *zlatá parmenka*. Jej ratolesti nerastnú široko, ale do vysoka idú, a tak parmenky jedna od druhej na 4 siah sadené byť majú. Veľmi bujno rastne, ovocie už v 3 tom alebo 4-tom roku dá, potom s roka na rok vždy viacej dá úrody. Ovocie medzi všetkými jablňami má najkrásnejšie a najchutnejšie, a vytrvá až do apríla. Aj tú prednosť má, že neni citlivá oproti zime a tak aj v tých najstudenších krajoch sadená byť môže. Parmenka pre jej vznešené vlastnosti aj do predaju veľmi súca je.

Dobré sorty sú ešte: *zlatá reinet*, potom *astrakán*, *ananas*, *kasel karmelit*, *orleans reinet* atd'. atd'.

Medzi hruškami: *virgules*, *josefine*, *dechan* zimné hrušky, potom *izambert*, *totleben*, *klap*, *kongressus*, *díel* a iné sorty.

Ku zakúpeniu štepov *čistým svedomím* odporúčam Ungváryho školu v Czegléde. Su uňho k dostaniu od 15 kr. až do 40 kr. jeden štep. Ja len také štepy odporúčam sadiť, ktoré sú dobre vyvinuté, a tie u Ungváryho koštujú 35—40 kr. Kto by si žiadal štepy od neho, nech na jednej karte poštovej za 2 krajciare a pýta si od neho katalog, t. j. menoslov všetkých uňho nachádzajúcich sa sortí. Jeho adresa je: T. Ungváry László úrnak Czegléd. Na druhú stranu karty nech len tieto slová napíše: *Kérek árjegyzéket*, potom podpíše si meno svoje, obec, v ktorej byvá a ostatnú poštu. Ungváry komukoľvek svoj katalog zdarma pošle.

Jestli na základe týchto mojich pár riadkov na našich horných stranách len 1000 štepov by sa vysadilo, to mi veľkú radosť urobí, lebo viem, že tých 1000 štepov o 10 rokov najmenej 10,000 zlatých úžitku prinese. Komu sa nelení, tomu sa zelení! Kto aj budúčne radšej na pálenku dá groše, jako za štepy, tomu darmo radíme. Kto ale má rozum,

vie rozmýšľať, ten našu radu nasledovať bude! Vo vysádzaní neúrodných krajov páni farári, učители a predstavení obce majú občanov k tomu mať, aby cez zimu rozmýšľali, skrze znalcov poučiť sa dali, a potom na jar, keď sa sňah rozpustí, a zem sa oteplí, treba sa dať do sadenia.

Stefan, priateľ ľudu.

DOPISY.

MURÁŇHUTA, 1898.

(Dokončenie.)

Avšak ktosi pravil: „Najhroznejšou pumou anarchisticou jest kniha, lebo časopis“ noviny. A kto je viacej vinný, vrah, ktorý bodá, vraždí, či spisovateľ, ktorý ozbrojil jeho rameno naplniac srdce jeho zaslepnu zavisťou? Mazzini — tento arcizednár — sám nezavraždil nikoho, ale koľko vrážd vyvolal a narídl; on to jest, ktorý zo zavisťi k cirkvi Kristovej priviedol do módy politickej vraždy. Páni zednári nezapierajte svojho majstra, čítajte svojich spisovateľov a uznáte, že vrah Luccheni len previedol, uskutočnil vaše zednárske učenie. A páni vodcovia socialistickí, prečítajte si vaše listy — noviny — jaká to škola zavisťi a vraždy. A keď vražedlná zbraň, ktorou ozbrojujú svojich žiakov, vraždí, hneď pospiechajú, aby striasli so seba všetku zodpovednosť a tupia vrahov. Tito vrahovia sú len pacholkami, ktorí prevádzajú, vykonávajú jejich spisy,“ t. j. anarchisti vykonávajú len to, čo kážu židovsko-zednárske a socialistické spisy, noviny. Tak parížsky list „La Croix“. Kto je vinný anarchizmom?

Židovská fraimaureria tá je v prvom rade vinná anarchizmom, židovská fraimaureria učí anarchistov vraždiť ľudí, vraždiť kňazov, vraždiť kráľov kniežatá panovníkov; židovská fraimaureria je to, ktorá i padúchovi vrahovi anarchistovi Lucchenimu vtisla do ruky vražednú dýku, ktorú vrazil do srdca nevinnéj kráľovnej našej a ju zavraždil. A táto sberba satanášova, títo žido-zednári potom sa ešte opovažujú zavrhať výraz smútku nad vraždou na kráľovnej spáchanéj. Podliacka háveď, podliackí farizeovia, farizejskí pokrytčovia, plemeno jašteričie, synovia diablov, na oko, zovnitne ukazujú smútok; ale vnútri v diabolskom srdci sa tešia, že majú tak verných, tak poslušných pacholkov anarchistov, ktorí jejich nauky, jejich nariadenia, jejich rozkazy tak verne vykonávajú, ktorí dľa jejich nauky vraždy, kňazovraždy, i kráľovraždy páchajú. Teší sa židovská fraimaureria i z kráľovraha Lucgi Luccheniho, teší sa, že kráľovnu zavraždil, teší sa z neho, že je tak hodný echt anarchista, ktorý tak výborne tak majstrovsky vykonal kráľovraždu od židovskej fraimaurerie jemu uloženú. Nože páni fraimaureri, pýtam sa vás: či nemám pravdu keď toto o vás píšem? Vyznajte a nezapierajte, vyznajte: ano pravda je to. Ale páni fraimaureri nechcujú reknúť: ano pravda je to; ani počuť o tom nechcú, páni fraimaureri sa križujú nad hroznou vraždou touto; nechcú vyznať, že jejich zednárske učenie, jejich zednárske zásady to sú, ktoré vrahovi Lucchenimu vtisly vražednú dýku do rúk. Páni fraimaureri

odsudzujú len vraha, nikdy ale tých, ktorí svojim otravným učením z ľudí takových vrahov činia, nikdy samých seba. Páni fraimaureri budú šíriť svoje zednárske neverecké neznabožské infernálne zásady ďalej s kathedier, s rečníšt, vo svojich žurnáloch, novinkách knihách spisoch, oni budú siať jedovaté zednárske semeno a diviť sa pak, keď ľudstvo bude otrávené; oni budú zvädzať do prachu materializmu a svojich nemravných zásad a diviť sa pak, že z toho povstáva bahno, v ktorom jedovaté výpary sa robia. A páni u stolov vládnych budú k tejto infernálnej zednárskej siatke pekne mlčať, a atheistov, nevercov, neznabohov, zednárov za profesorov ustanovovať ďalej, budú sa židovsko-zednárskemu liberalizmu klaňať ako výkvetu rozumu, z čoho ich ani tisíc násobné vraždy, ani kráľovraždy nevylieča. I bratia žido-zednárov socialni demokrati odsudzujú onú ohavnú vraždu na našej kráľovnej spáchanú, ale či povážia, že jejich Bebel to bol, ktorý r. 1881 prohlásil, „že to není žiaden ťažký zločin, keď knieža — kráľ panovník — jest zavražden“ a ktorý tohoto roku vo výročný deň revolúcie 18. marca tešil sa na tom „ako jedného dňa ľud bude odklúdzat t. j. mordova, vraždiť kráľov a či si socialni demokrati spomnú, žeť zo svojich kalendárov svätých a svetice Božie vyhodili a že mesto nich majú tam 28 kráľovrahov? a či si spomnú, že na svojom internacionálnom sjazde v Brusele ukazovali šibeničný povraz jako „posledniu kravatu belgického kráľa“ a že berlinský „Vorwärts“ vtedy lutoval, že nečo podobného nemôže sa diať tiež v Nemecku?

Asi pred osem roky stáli v Neuchatelu vo Švajčiarsku pred porotným súdom traja anarchisti. Nicolet, Darbellag a Hensi pre lepenie poburujúcich plakátov. Sudcom jejich bol fraimaurer Stockmar. Medzi pojednávaním vytiahol Nicolet časopis „Tribune du Peuple“ s dňa 1. nov. 1871. a prosí, aby smel porotcom prečítal z nej báseň. I prečítal ju, a báseň táto obsahovala prísne rovné vyzvania ku vražde kráľov. Keď dočítal pravil: „A viete páni porotci, kto túto báseň písal? Tu je pod ňou podpísaný a on tu dnes medzi vami sedí, je to pán sudca Stockmar. My sme napodobili len, čomu on nás učil.“ Poučlivá epizóda, hodná vážneho rozjímajania. Preto dľa mojeho pevného presvedčenia všetek boj a všetky hrozby proti anarchizmom sú márne, dokúd budú mať voľnosť slova a veľnosť skutkov tí, ktorí z ľudí anarchistov dlajú. Plevel, burina čím viac sa na povrchu trhá, tým bujnnejšie rastie a preto po všetkých výmínečných zákonoch proti anarchizmom a jejich pokrevným bratom socialným demokratom, kommunistom, nihilistom, trebárs by tie zákony byly sebe prísnejšie, bola podvratná strana vždy ešte silnejšia a mohutnejšia. Plevelu, burine sa musí na koreň, ináč všetka práca je márnou, daromnou, a koreňom tým je: atheismus, nevera, neznabožstvo, bezbožectvo.

A dokiaľ tento koreň, atheismus, bude mať plnú slobodu, dotiaľ anarchizmus bude rásť, kvitnúť a ovocie prinášať a všetky policajné šable a všetky vojenské bajonety bodáky do hromady ho neudolajú, nepremôžu, ba naopak ešte on napokon všetky si podmaní. Ale to je to, k čomu vládne kruhy sa nechcujú odhodlať, ony chcú mať ten jedovatý koreň nedotknutým a potom sa divia, že ten koreň jedovatý vyháňa zo seba, že z toho koreňa vyrastajú Rava-choty, Caserie a Lucchenie. Z toho vysvitá, kde sa má zasadiť páka na vyplnenie anarchizmu. „Keby som v Boha veril, nikdy by som nebol učinil to, čo

som učinil," reknúť Ravachol a Luccheni na otázku, zdá sa, že treťu Božieho nebál, keď ruku k vražde pozdvihoval, reknúť: „nikdy som sa náboženstvo neučil.“ Opakujem: márne bude všetko úsilie, jestli nebude vyvrátený, vytrhnutý a zničený koreň anarchizmu, a ten je: atheismus. Preč tedy s atheismom, preč s tými, ktorí atheismus pestujú, preč so židovskou fraimauriou, preč so židovsko-zednárskeým liberalismom, nech zhynú a pak zhynie i anarchismus s nimi.

Z novín sa dozvedám, že europejske štáty, poľahky panovníci vlády chystajú sa vydržiavať kongres proti anarchistom. Tak sa mi zdá, že ten kongres bude márne. Keby tí páni, ktorí na tom kongresse shromaždení budú, moju radu prijať chceli, nuž by som im dal nasledujúcu radu: Páni moji! Nie tak proti anarchistom, ale proti tým, ktorí anarchistorov delajú vydržiavajú kongres, a síce: proti židovskej fraimaurerii, proti židovsko-zednárskeému liberalismu, bo títo delajú anarchistorov. Jestli že vy žido-zednárov, židovsko-zednárskeých liberálnych tatárov i napozatým na pokoji slobodne šarapatíť necháte, tak je všetko vaše namáhanie proti anarchistom márne. Vytrhnite a zničte najprv koreň anarchizmu, totižto atheismus, a anarchismus iste zahynie. A ešte jednu radu by som dal tým pánom a síce túto: Páni moji! Na tom kongresse nezapomínajte na tieto slová Kristové: „Lebo bezo mňa nemôžete nič učiniť“ Joan. 15. 4. Bez Pána Ježiša Krista ani proti anarchistom nič, vonkoncom nič nevykonáte.

Pochybujem však, žeby moju radu tí páni prijali. Ináč „komu neni rady, tomu neni pomoci,“ a tak anarchisti budú i napozatým po kongresse šarapatíť, vraždy, kňazo- a kráľovraždy páchať dľa nauky a návodu židovskej fraimaurerie: „Ausrottung der Staaten und Monarchen, Gründung einer Weltrepublik. Die Welt wird nicht glücklich sein, so lange man nicht alle Priester und Könige ausgerottet hat. Ja alles ist erlaubt sie zu vernichten, die Gewalt und die List, das Feuer und das Eisen, das Gift und der Dolch: der Zweck heiligt die Mittel.“ (Viď. Die Freimaurerei im Staate von Franz Ewald. München 1896. pag. 9 a 10). T. j. „Vykorenenie štátov a monarchov — panovníkov — a založenie svetovej, t. j. židovsko-zednárskej-republiky. Svet nebude do toho času šťastný, dokúď všetci kňazi a kráľovia nebudú vykantrení, povraždení, zničení. Ano, všetko je dovoleno ích vykántriť, povraždiť, zničiť, násilie, faloš, oheň, železo, otrava a dýka: cieľ posväčuje prostriedky.“ — „Et nunc reges intelligite, erudimini, qui indicatis terram.“ T. j. „A preto nyní kráľovia zrozumejte, vyučujte sa, ktorí súdite zem.“ Ps 2: 10.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

DLHÉPOLE, 12. nov.

Hlbokostený Pán Redaktor!

Všeobecne známo je, že všetci katolíci sveta celá bojujú cirkev s úplnou horlivosťou na tom pracuje, aby koncom tohoto storočia čím vrúcejšími pobožnosťami, čím skvelejšími slávnosťami a čím hlbšou poklonou vďaka vzdávala drahému Spasiteľovi za tie dobrodenia, za tie milosti a dary, ktorých človečenstvo behom tohoto storočia účastným učinil. Ďalej aby Ho verejnými modlitbami a úkonmi v poníženosti a pokore ducha odprosila a jakú-takú náhradu Mu dala

za tie nesčíselné urážky, priestupky, výčiny a rúhavosti, ktoré Mu bezbožní slobodní murári, anarchisti, nihilisti, socialisti, diví liberáli a iní všelijakého druhu hriešníci za týchto sto rokov spôsobili.

O jak utešený a vznešený to úmysel, veľkolepými slávnosťami a verejnou poctou, hlbokou poklonou a skrúšeným odprosovaním Ježiša Krista, zavreť umierajúce storočie a otvoriť nové! Ktoré katolícke srdco by tento krásny úmysel neschvaľovalo? Ktorá kresťanská duša by sa od uskutočnenia tohoto velebného úmyslu vzdialila? A zvlášte ktorý kat. Slovák by sa za prevedenie tohoto božského úmysla nezapújal? O áno! Ten tichý, chudobný, utrápený, biedu a psotu trúci, sužovaný a sácaný ľud slovenský, ktorý všetku silu a trepezlivosť, radu, liek, podporu, pomoc, radosť a potechu odjakživa jedine v nábožnosti, viere, učení, velebení a službe Ježiša Krista nachádza, ten horlivý ľud slovenský i včul sa usiluje, aby Spasiteľa sladkého koncom storočia tohto nielen v duchu všemožne chválil, slávil a zveľboval, lež i city svoje vďačnosti, poníženosti a lásky oproti Nemu všelijakými dobrými skutkami, obetami a pamiatkami na javo dal.

V obci našej, v Dlhopolí st. Michal Surán bol prvý, čo značnú obeť Pánu Ježišovi doniesol. Na chotári medzi Keblovom a Dlhopolom krásny, železný, pozlattenou podobou Spasiteľa ozdobený kríž postavil, ktorý ho so základinou udržiavania 200 zl. stál. K pozdvihnutiu a všeobecnej radosti veriacich slúžili požehnávané obrady a svätá mša, ktorú náš pán farár s biskupským dovolením jednej príjemnej, utešenej nedele pod holým nebom, v prítomnosti veľkého zástupu u kríža konal a pri ktorej asi šesťdesiatich duše sviatosťou oltárnou nakrmil.

Všemohúci Boh zaplať horlivému Michalovi Suránovi a požehnaním obsyp celú jeho rodinu!

V predošlom dopise som sa bol žaloval, že vnútor chrámu nášho je veru zanedbaný, zvlášte steny že sú špatné, zabрызgané, zagebuzdené, a že patrón Popper ani len fúzom nemrdne, ani len turáka obetovať nechce, že by kostolíček náš ako-tak do poriadku priviedol. Nuž čo neurobil nevšímavý, nedbanlivý patrón, to vykonal náš pán farár. Nemohol sa už na orýpané, začadené, opustené steny dívať. S povolením biskupa použil kostolný kapitál, steny dal náležite ohádzať, vybieliť a pritom i podlahu svätyne peknými maľovanými kockami vyložiť. Vylíčenie kostola, cementovanie sakristie a dláždenie svätyne 350 zl. zjedlo.

Omladnuté steny kostolíka nášho okrašľujú na plechu maľované obrazy novej krížovej cesty, na ktorú 130 zl. vyšlo. Väčšiu polovicu summy tejto tvorila offera, ktorú horliví veriaci pri požehnávaní horespomenutého kríža sniesli. Ostatok zo štedrej ruky milodarov jednotlivých farníkov a z vďačnosti niektorých kňazov povstal. Božská milosť a požehnanie nech je im odmenou!

Na štvrtý najväčší zvon veže, ktorý má byť tiež darom a pamiatkou slávnostnej veleby, poklony a úcty Spasiteľa koncom tohoto stoletia, ako som bol v prvšom mojom liste udal, Jozef Paraj oppeluský 150 zl. obetoval. Tento krásny príklad nasledoval Jozef Holánik B. ctihodný košíčkář vo Varšave, ktorý na tenže cieľ 15 zl. daroval a Imrich Mičura hostinský, ktorý 20 zl. venoval. Vručna vďaka za ich láskavé milodary!

Na tolko som presvedčený o náboženskom oduševnení a obetivosti mojich milých spoluobčanov, Dlhopolcov, že pevne verím, že svojou štedrosťou, horlivými obetami a príspevkami zvlášte z cudzích krajov plán zvonu do konca tohoto tisícročia uskutočnia, jako i to silno úfam, ponač sa dlážka svätyne všeobecne ľúbi, aj vyloženie lode maľovanými kockami čím skôr umožnia. — Boh požehnaj, pomáhaj všetkým statočným a nábožným Dlhopolcom i doma i vo svete! S hlbokou úctou. *Starý drotár.*

—
LUŽNA, 1898.

Vážení pán Redaktor!

Ani sa mi nesnívalo, že by o lužňanskej dražbe niečo písal, nútený súc ale okolostojnosťami a v nádeji, že riadkom mojím v „Kresfane“ miesta doprajete, sdeľujem nasledujúce prípadnosti:

Dňa 13. oktobra bež. roku vydržovala sa u nás licitacia na vyárendovanie obecného domu, ktorý obyčajne za krčmu slúžiava. V deň pred dražbou bol slúžny s hora telegrafické upovedomený, aby sa zdejšiemu „Potravnému Spolku“ vyarendovanie obecného domu všemožným spôsobom prekazilo. V deň dražby som na vlastné uši počul od jedného úradníka, že použijú všetko, aby sa ľudák ta nedostal. Výsledok bol ten, že obecný dom, ktorý do teraz vždy bol len v kresfanských rukách, dostal sa židovi napriek tomu, že urbárna obec jednému údovi z rodiny horespomenutého 35,000 zl. dala za taký majetok, ktorý nebol hodný ani 10.000 zl. len tým cieľom, aby sa ho oslobodila. Horevzatý protokol podpísali v dražbe účastní dvaja židia čo virilisti, úradníci a dvaja obecní výborníci. Pán slúžny sám uznáva, že offertu jedného o krčmu sa uchádzajúceho kresťana bezprávne ne vzal medzi uchádzačov a po skončení dražby zvolal: „Teraz som ja pekne obstál, hnevá sa mi aj kňaz aj židia.“ Traja z licitujúcich podali protest oproti dražbe. Peticiu podali aj desiati občania čo volení obecní výborníci, ktorú na žiadosť týchže výborníkov shotovil som ja.

O čom keď sa dozvedeli tí panáčkovia, ktorí stránku židom chytajú, hľadali nejakú zádrapku do mňa, aby tak krivou cestou hodnovernosť prosbopisu znížili a skutočne aj vymudrovali dačo. Veľmi sa im hodil k tomu môj dopis 10. júla b. roku v Kresfane uverejnený, vyhlasiac ho za nevlastenecký skutok a mňa za vlastizradcu, za pansláva. Čitatelia

tohoto časopisu poznajú moje vlastenecké smýšľanie z článkov počiatkom júna v Kresfane uverejnených: „Maďar a Slovák“ a „Štátna idea“ a sami podozrievajúci z mojích vlastných skutkov. Veď nápev oltárnej piesni mohli počuť viackrát odo mňa samého odhrávať na tom istom mieste, kde sa ona 29. júna ozývala; osnovu jej ale mohli počuť, a v skutku aj počuli nielen odo mňa, lež aj od školských dietok; veď moje národnostné osvedčenie počulo aj viac údov teže spoločnosti koncom januara bež. roku; veď sám hlavný župan p. Kürthy vyslovil, že s účinkovaním mojím (čo učiteľom) je úplne spokojný, čo by doista nebol povedal, keď by len stien nevlasteneckého smýšľania bol spatril; a konečne kto ani tomuto neverí, nech nazre do môjho rodinného života.

Že napriek tomu som o otáznej piesni mienil, nečinil som to ani proti nápevu ani osnovi jedine, príležitosť som za neprihodnú uznal pridržavajúc sa toho, že aj ten najužitočnejší liek stane sa neužitočným, ba snáď škodným, keď sa v neprihodný čas užíva; že aj dobrého moc škodí; že treba dať cisárovi, čo je cisárovo, a Bohu, čo je Božie. Keď že je tak vlastenecký cit vzácny týmto pánom, pýtom sa ich: „Kde-že boli a prečo sa nesúčastili na millennárnej slávnosti, keď sme ich k nej dvakrát pozvali. Prečo-že neprišli, aby príkladom a slovom aj druhých spoluobčanov k láske k vlasti povbudili.“ Ano, tu sa nerozdával ani champaqnier, ani masťný honorár. Kde-že sú tí páni tak vlasteneckí, prečože berú stovečky za to, že ani krížom slamy nepreložili k dobrému obce. Ano, oni také vlastenectvo sprevádzajú, ktoré sa na hotový groš obracia.

Konečne aj pri tej istej príležitosti pomenovali „Kresfana“ handrou (rongv). Uznám, že ovšem je papier, na ktorý „Kresťan“ sa tlačí, z handár shotcvený, ale tie nie dopisovatelia Kresťana, lež tí sbierali, ktorých záujmy oni sami zastávajú. Lež abych sa nepomyľil, aj to im musím za vlastenecký skutok pripočítať, lebo s tým napomohli domáci priemysel: Ja im za to ale nemôžem ďakovať, lebo z nich robili papier, a keď by papier neboli z nich zhotovili, nebol by som mohol písať a tak aj nerestam bych bol vyhol. *Kornel Medriczky, učiteľ.*

Osvedčenie.

Ponevác na základe kritiky istých „dobrepajných“ časopisov daktorí čitatelia mohli by si mysleť, že ja som na príčine tomu, že v Lurdskom Kalendári jeden nemravný oznam uverejnený bol: musil k vôli pravde a skutočnosti osvedčiť, že ja som len osnovu sostavil, o ktorej sám „Posel“ povedal, že je obsahu bohatého.

Ten zazlievaný oznam ale na moje doliehanie už vystal z toho kalendára, a tak kto si ho objedná teraz, nebude mať proti ničomu namietky, lež tak bude s ním spokojný, jako s vlaňajším.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nãzpãt a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, inãč nemôžeme ich uverenit v najbližšom čísle.

Št. Tinak. Ja veru neviem, či jest takej knihy v slovenskej reči, a preto poproste duchovného, aby kúpil bárs i v maďarskej reči takú knižku, a on vám potom podrobnou radou posluži. Alebo obrãete sa na farský úrad v Likavke (Liptov) — Ján Smieška. Tú kartu odovzdali sme expedícii. — V. Bielice. Vp. Odpusťte, že sme ten článok nemohli v tamtom čísle uverejniť pre nãtne zprãvy; a potom vo stredu sa ráam dostal do rúk, v ktorý deň sa už korektúra zãčína. Poznáme vaše heslo, že len plnenie povinnosti činí človeka blaženým. — Ján Vyskoč. To je čudná vec. O kritike tých slovenských časopisov myslíte si, že reči sa hovoria, a chlieb sa jie; alebo i to, že i redaktor je len človek a môže mať takú chvíľu, v ktorej nehľadí ďalej od nosa. Ten hrozne napadnutý oznam, o ktorom redaktor nevedel, za ktorý redaktor nemôže, lebo však on len osnovu zostavil, hovorím, že ten oznam na moje doliehanie už vystal z toho kalendãra. Čo sa spisovnosti reči týče, poznamenãt musím, že ľud nežiada vyberané a ťažko zrozumiteľné výrazy, lež to, aby vec čím ľahšie a lepšie zrozumel. — Malženice. Prijmite naše srdečné pozdravenie. V tieto poslednie časy zdravie naše počalo sa trocha krívať; preto ale nebojte a nestarajte sa o nás, lebo však do žihľavy hrom neuderí. — Šipkovan. Teší nás, že sa vám toho roku toľko šipiek urodilo; veru ani jezvec by sa vám nerovnal. — Malacky. H. J. Keď je len ťažko každému vyhovieť, — Mariatãl. Inokedy ešte skoršie prosíme poslať také zprãvy; sám som šiel do tlačiarne, aby to v žiadanom čísle uverejnilo sa. — V. H. v S. Kto je k čomu povolaný, pritom nech zostanete; tedy držte sa drãtvy a nechodzte do žãtvy, ani nám nedãvajte rady. — Vadovce. S. J. Máte pravdu že je každý hrišník veľmi chudobný, ponevã aj svoju dušu je dlžný, lebo aj ta patrí zãmu duchu. — Telo sa obyčajne cez ústa otrãví, duša ale cez uši; tedy medzi tymi liberãlmi zapchajte si dobre vaše uši, pãn Piesek v K — Cach-tice. H. M. Veru je to nedobre, snãď si všimne vaše slová, keď mu poviete, že zlý duch z kvetov pýchy pletie si vence. Liek pýchy je uponíženie. Inãče medzi hriechami je prvã pýcha, v boji proti zãmu ale posledná. — Mohí hania ráš smer aj u vás? S. R. No z toho si moc nerobíme, ponevã vieme, že prázdny

sud huči a vietor cez zlé okno fuči. — *Opilec v Tr.* Ešte aj ten list ste museli v takom duchu písãt? A či neviete, že zlorečenie je rečou zlého ducha? — *Košice.* Kúpte si ten kalendãr, a uvidíte, či tá kritika má základ alebo nie. Dobre vám všetkým stojíme za to, že nás nebudete hanit za túto radu, tým menej za obsah toho kalendãra. — *Podemník v Bosne.* Ten dopis sme nemohli uverejniť ponevã nielen židia ale aj notãri by vám boli tlačovú pravotu zavesili na krk.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovãnie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošãára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý te nechcel urobiť, treba to napísãt do žalobnej knihy, jakã musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direktcii. Ved to potom vykonã. Úradná reklamãcia má ten osoh, že pošãari vãčši pozor dãvajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľãtkomysln.

Prosté a figliarske nápady.

Povzbudzovanie.

Agent asekuračnej spoločnosti kapacituje hlavu rodiny:

— Prosím, keď vás aj obesia, aj vtedy dostane vaša familia poistenú summu. A môžete byť tak šťastný, že o dva-tri mesiace zomrete. Summu predsa vyplatíme.

V krčme.

Janko a Ďurko sú dobrí kamarãti, ktorí sa poznajú. Po vypití pár pohárov vína primerãne ku vačku vytiahne Ďurko ostatnú zlatovku poloziã ju na stôl pred seba, zavolã: „Plãtím!“

Na toto príbehne ta hostinský a už po zlatke nebolo ani stopy.

„Kde mi je zlatka?“ pýta sa Ďurko.

„Veď si vari nemyslíš, že som ti ju ja ukradol?“ odpovedã hlasom urazený Janko.

„To práve netvrdím“, odpovedã Ďurko, „ale toľko viem, že keby si ty nebol pri mne sedel, zlatka by bola tu.“

Detský rozum.

Matka: „Nechaj hneď to jablãko, či nevieš, že sa surové ovocie nemá jest na lačný žalúdok?“

Osemročný Janko: „Ale mama veď ja nejem na lačný žalúdok, ja som už predtým ziedol dve hrušky.“

Budapeštianske obchodné zprãvy.

1. Zbožie. Pšeniãa (žito) banãtske 10.00—10.20. Od Tisy 10.10—10.76. — Od Pešti 09.70—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60.
Rãz 8.10—8.15.
Jãčmeň na krmenie 6.20—6.50. — Do pálenice 0.00—0.00. — Na pivo 7.80—8.70.
Oves 5.75—6.10.
Kukurica 5.50—5.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.30	15.70	15.00	14.30	13.70	12.30	10.00
			7½	8			
			8.20	6.10			

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 6.75. — Malá 6.75. Hrach 08.50. — Pšeno 11.75—9.50. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 42—45 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tercý 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťch Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliače stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štýloch jednoducho a
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dl'a žiadosti opravuje.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými
písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačé týka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
stva a obecných predstavenství na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

NEMOCNÝM L'UĎOM

POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na
žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez
boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni
JOZEFA SCHNEIDER v Rešici,
hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko).
Za rýchly a bezboľastný istý úči-
nok rukujem. Neškodí, bárs nenie
stužkovej hlísty. Vek udať treba.
Zákonne chráneno. Jedna škatula
s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky
stužkovej hlísty sú tieto: Bladosť
tvári, mútny zrak, svetlé prstene
okolo očí, chudnutie, nečistý
jazyk, netúženie po jedle, člove-
kovi zle prichádza, vracal by a
závrat má, veľa šlajmu, vpuchnu-
tie tela, žalúdok je kyslý, záha
páli, g-ganie, pichanie a boľast
v črevach, klopanie srdeca, ne-
riadne koluje krv, u ženských
hlavy boľenie, náchylnosť k zro-
nenosti, žiadanie smrti, zunova-

nie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach
Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte nepre-
kabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl.
50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostati, jedine v lekárni

JOZEFA SCHNIDERA v Rešici
(Dolnie Uhorsko).

8-10

„J A N U S“

vzájomná život poisťujúca spoločnosť
založená r. 1840

dľa najrozličnejších spôsobov

PRIJÍMA POISTENIE PROTI SMRTI A NEHODE ŽIVOTA.

Uznalé podmienky.

Poistenie v páde vojny bez náhradného poplatku.
Nenapaditeľne zaviazanie. Ľavné poplatky.

Ustav založený je na základe vzájomnosti, a tak ročitý chosť prípadne poisteným členom.

Od jestvovania ústavu 57 rokov poistené bolo
104,500 osôb

**so základinou 265,000,000 a s
1,655,000 ročitým prípadkom.**

Členom a ich zákonitými potomkom vyplátilo
sa **39,820,000 korún.**

Pod spôsobom výhry nazpät sa vyplátilo
3,900,000 korún.

Zaručenostný fond vyše **24,700,000 korún.**

Hlavný jednatel:

Štefan Zseitlik, Nová - Ves.

Vážna vec pre chorých na pl'úca.

Paríž. Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté
medaile

8-10

borový výťah

Patra Kautena

Účinok je istý aj v tých najnebezpečnejších
pádach. Vela listov uznania od lekárov a vy-
soko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra
12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabatel'a.

Lekáreň: **Jána Beckera,**

ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

*Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Füredy L. Budapešť
VII/a4 Ovoda u. 24. sz.*

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

14-30

Voltov križ.

Takým osobám, ktoré križ nenosia,

Voltová hviezda.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magne-
tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk,
zronenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka,
histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika
atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50
kr; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

O Z N A M Y

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„K R E Š Ť A N A“ PRIJÍMA.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.